

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

Tilbageblik
paa
Odense Klubs

første Aarhundrede.

(1780 — 1880.)

Udarbejdet paa Direktionens Foranstaltning
af
J. Lauritsen.

Odense.

Trykt i Fyens Stiftsbogtrykkeri hos I. C. Dreyer.

1880.

Den Luftning af Livsglæde, som i Frederik den 5tes Regeringstid gik hen over vort Folk, kom ogsaa, om end lidt senere til Syne i Oprettelsen af Klubber. Det var naturligvis først i Hovedstaden, at disse Foreninger til Selskabelighedens Fremme opstode, men Provinsbyerne, navnlig de større, fulgte dog snart Exemplet. Hersteds spores denne Luftning allerede ved Prinsesse Louises Ankomst til Danmark, idet „det grønne ridende Korps“ oprettedes i denne Anledning i Aaret 1743, og denne Nationalgarde havde ikke mindst de Fornøjelser og Adspredelser til Formaal, som følge med Sammenslutning af Ligestillede. Dog var det endnu kun de Bedrestillede, som følte Trang til frivillige Foreningers Glæder, Middelklassen, (de Handlende og Haandværkerne), havde sine lovbundne Lav, Lavshuse og Lavsgilder, som i Reglen ydede al den Adspredelse, som man attraaede paa en Tid, da man ikke var kræsen i Valget af Nydelser; kunde man ikke faa nok af Lavshusglæderne, gik man til Kros, og der fandtes dengang mange Kroer i Kjøbstæderne. Kroglæderne vare vel end ogsaa den eneste Adspredelse, som den saa kaldte arbejdende Klasse kjendte, for saa vidt den søgte nogen saadan udenfor Hjemmet.

Klublivet i Kjøbenhavn havde floreret i flere Aar, før Klubben i Odense stiftedes; allerede i Halvfjerdserne eksisterede Kongens Klub, den norske Klub og endnu flere Forsamlingssteder for Noblessen, den velhavende Borgerstand og de „gode Hoveder“; ved et Glas hørte man her Nyheder,

drøftede Dagens brændende Spørgsmaal og øvede sig i Vittigheder; — hvo kjender saaledes ikke, hvorledes Ewald og Wessel vare Stamgjæster paa slige Steder? Noblessen i Odense maatte følge Hovedstadens Exempel og følte sig saa meget mere opfordret hertil, som den her var ret talrig, eftersom her ikke blot fandtes forholdsvis mange Embedsmænd og Officerer, men ogsaa mange Adelige, der ejede Gaarde i Odense, paa hvilke de i det mindste tilbragte Vinteren. At kjede sig er en slem Ting, og der var den Gang ikke noget Sted, hvor „Folk af Stand“ kunde gaa hen for at blive fri for denne Plage. Disse Omstændigheder gave Stødet til Dannelsen af „Odense Klub“, der staar som det her i Provinsen ældste og smukkeste Exempel paa en Forening med Udvikling af Selskabslivet som Formaal, baaren frem af virksomme Bestyrelser, et nobelt Publikum og en stræng Loyalitet, hvis Virkning kan spores lige til vore Dage. Naar der nu her skal gives en sammentrængt Oversigt over Klubbens Historie i de forløbne hundrede Aar, i hvilke den den 23de Oktober d. A. har bestaaet, vil det for Fremstillingens Skyld være rettest først at omtale Foreningens

Stiftelse og Love.

~~~~~

Som den første Forhandlingsprotokol udviser, stiftedes Foreningen den 23de Oktober 1780, idet følgende 20 Medlemmer, nemlig Major Kabbus, Etatsraad von Maase, Ritmestrene Hensler og Holm, Landsdommerne Koefod og Bendtz, Kammerraad, Raadstueskriver Orten, Borgmester Seidelin, Løjtnanterne Müllertz, Ramus, Klenow, Sehestedt og Lasson, Regimentskvartermester Frigast, Assessor Langstedt, Boghandler Iversen, Raadmændene Kurrelbaum og Bjørnsen, Inspektør Kock og Kjøbmand Søren Møller, paa et Møde hos en Kjøbmand Nissen, efter hvem Klubben fik sit første Navn, vedtog de første Love, der bestode af 22 Artikler.

Da Medlemsantallet steg betydelig i de nærmest følgende Aar, hvorved det blev besværligere at meddele ethvert Medlem et skrevet Exemplar af Lovene, bleve disse allerede 1784 reviderede og trykte i et Antal af 200 Exemplarer. Saavel Stifterne som Underskrifterne paa Lovene af 1784 vise klart, at det var en aristokratisk Klub, hvis Medlemmer enten vare Adelige eller Embedsmænd, medens Borgerklassen kun var repræsenteret ved nogle faa af Byens rigeste Borgere. 1788 fremkom Forslag til „Vedtægter for Klubben“, hvilke dog først 1793 bleve trykte og vedhæftede som Anhang Nr. 1. Antallet af Medlemmer steg atter saa betydelig, at der 1794 maatte trykkes et nyt Oplag af

Lovene, der i Begyndelsen af 1795 bleve forøgede med Anhang Nr. 2. Dette Oplag anføres at have kostet 18 Rdl. — I November 1797 nedsattes en Lovkommission til Revision af Lovene, bestaaende af Major Schjern, Raadmand Trojel, Stiftsrevisor Böttcker, Major Lasson og Kancelliraad Ewald med cand. Pontoppidan som Sekretær. Allerede 26de Januar 1798 bekjendtgjør Kommissionen, at Udkastet er færdigt, hvorefter Kammerjunker Jens Benzon (den senere Amtmand) og Major Bassewitz ordnede Anmærkningerne til Lovene. Benzon opstillede sine Anmærkninger baade pro og kontra for at Medlemmerne kunde underskrive hver enkelt Artikel med Ja eller Nej. Det er et meget omfattende Arbejde, og hvert Medlem, som ønskede at bekræfte eller benægte hver Post, har maattet underskrive sit Navn 124 Gange, thi saa mange Anmærkninger var der. Den 28de Januar 1798 bléve Lovene endelig vedtagne og derpaa trykte. Med Undtagelse af nogle Forandringer i Reglerne om udenbyes Medlemmers Optagelse, vedtagne 1835, vedbleve Lovene af 1799 at gjælde indtil 1838, da en ny Kommission blev nedsat, bestaaende af Generalkrigskommissær Abrahamson, Kammerjunker Lüttichau, Kammerraad Bekker, Prokurator S. Hansen og Krigsraad Kellinghusen. Deres Forslag bleve alle vedtagne, men et af dem, der omhandlede de inviterede Medlemmers Pligt til, ligesom alle andre Medlemmer, at trække Lod om Pladsen ved Bordet og paa Ballerne, bevirkede, at Oberst Lewetzau udmeldte sig af Klubben med alle sine Officerer. Forslaget toges da tilbage, hvorefter de inviterede Medlemmer frit kunde vælge Plads. Disse Love udkom den 5te Oktober 1838 og vare gjældende indtil 1859, da de bleve reviderede af Grosserer W. Petersen, Direktør Bierfreund og Løjtnant Lausen, hvis Forslag under 31te Marts erholdt Lovskraft. De afløstes imidlertid allerede den 31te Oktober 1868 af de for Klubben nugjældende Love; disse have dog modtaget Ændringer under 23de Oktober 1874, 24de April og 27de November 1875.

Grunden til den hyppige Skiften af Love maa søges i det forløbne Aarhundredes store Omvæltninger i Samfundet, der medførte en hyppig Forandring af de konventionelle Former.

Navn, Lokale, Værter m. v.

Ved Foreningens Stiftelse blev den, som allerede bemærket, ikke døbt med noget bestemt Navn, men hentede sin almindelige Betegnelse fra sin første Vært, en Kjøbmand Nissen, hvorfor den kaldtes „den Nissenske Klub“. Samlingsstedet var i den saakaldte „røde Kro“ paa Overgade, det nuværende Nr. 11, som Nissen dengang ejede. Det har næppe været noget større Lokale, som afbenyttedes, thi Nissen, der var Vært indtil Mikkelsdag 1781, fik kun 40 Rdl. i helaarlig Leje. Ligesom Klubben benævntes efter Nissen, saaledes fik den ogsaa senere Navn efter Værterne eller den Gaard, i hvilken Foreningens Lokaler vare, og kun af og til findes den i Skrivelser benævnt „Odense Klub“. Efter Nissen overtoges Beværtningen af Madam Kyhn i den saakaldte Kyhns Gaard paa Overgade, der var en gammel Gjæstgivergaard, hvor Byens offentlige Forlystelser foregik. Her afholdtes saaledes allerede 1772 de store Skyttelavsgilder. Gaarden var dengang den gamle Bindingsværksbygning fra den rige Kjøbmand Olaf Bagers Tid, men den havde da 2 Ejere og 2 Numere. Paa Klubbens Stiftelsestid og indtil 1788 ejedes den af Glarmester Junge, men Foreningen benævnes ikke desto mindre efter Værterne Madam Kyhn og Guldsmed Clemmen Petersen, den sidste fra 1784, under hvem Lejen steg til 50 Rdl. om Aaret. Denne Petersen

havde kjøbt begge Gaardene og samlet dem under eet Nummer, saaledes som det endnu er Tilfældet. Lokalerne bleve nu udvidede, og Lejen forhøjedes til 60 Rdl. om Halvaaret. Udvidelsen har vist ogsaa været betydelig, thi Medlemsantallet var steget til ca. 100 Indb. og 50 Udb. og af et Overslag paa Malerarbejde fremgaar, at alene Billardsalen havde en Størrelse af 166 □ Alen med 4 Fag dobbelte Vinduer, og Spillestuen, der stødte op til den første, var 88 □ Alen stor med 2 Fag lignende Vinduer. 1792 anskaffedes 2 Lygter foran Porten, en paa den Tid ikke ringe Luxus, og 1793 omgikkes man med den først 1800 realiserede Plan at kjøbe Gaarden. Det nævnte Aar indrettedes en Konversationsstue, der dog kun afbenyttedes hver Fredag Aften, medens Læsestuen kunde benyttes hver Aften. For Opvarmning af disse Lokaler betaltes kun 15 Rdl. aarlig. Fra „Klubben hos Petersen“ forandredes Navnet til „Klubben hos Olsen“ eller „Klubben i Maarcks Gaard“, idet Søren Olsen Maarck 1796 kjøbte Gaarden af Guldsmid Petersens Enke. Maarck var den sidste Vært, efter hvem Klubben fik Navn. I Aarene 1798 og 99 fremkom der nemlig flere Tilbud om Salg af Gaarde til Selskabet; saaledes fra Grev Trampe, fra 28de September 1778 Direktør i Klubben, der ejede en Gaard paa Vestergade, som han vilde afhænde for 4000 Rdl., der skulde afdrages med 2 pCt. og forrentes med 4 pCt. aarlig; Baron Buchwald tilbød sin Gaard paa Nørregade, og Værten gav Valget imellem at kjøbe hans Gaard for 5000 Rdl. eller taale en Lejeforhøjelse af 50 Rdl. Kjøbet af Trampes og Buchwalds Gaarde opgaves, da Overslaget paa den fornødne Reparation af disse viste sig for høj; om Kjøbet af Maarcks Gaard eller en Lejeforhøjelse blev der derimod voteret, og man besluttede sig til det sidste Alternativ, men da Maarck senere nedsatte Kjøbesummen til 4500 Rdl., gik man ind derpaa, og under 26de Avgust 1800 udstødtes der Skjøde paa Gaarden. Det lød paa „den ældste Klub“, et

Navn, Foreningen vedblev at have, indtil dette den 5te Oktober 1838 forandredes til „Odense Klub“, Foreningens Navn til Dato. I den Tid, Klubben har været Ejer af sin iboende Gaard, er det gaaet op og ned, ja undertiden har det, som den følgende Oversigt viser, været saa strænge Tider, at Foreningen ikke har været langt fra at maatte gaa fra Hus og Hjem. Et godt Sammenhold imellem Medlemmerne og navnlig Fremkomsten af enkelte Mænd, der med Iver og Opofrelse have varetaget Foreningens Interesser, har dog ført den ud over de Skær, Tidernes Ugunst lagde den i Vejen, og ind i mere betryggende Forhold. Samme Sommer, Ejendommen kjøbtes, blev den i Stand sat for ca. 400 Rdl., og for at skaffe Penge, udlejede man nogle Værelser til Hofjægermester Wind og Generaladjutant Poulsen, medens man til Gjengjæld lejede 2 Værelser af Apoteker Blumensaadt. Midlerne maa dog have været smaa, thi det ses, at Blumensaadt maatte kræve Foreningen for Betaling af Lejen. Efter Wind og Poulsen anføres som Lejere Kammerjunker Juel til Hverringe og Blomsterhandler Chr. Leonhardt, der 1801 afstod sin Lejlighed til Kammerjunker Sehestedt. Klubben benyttede da hele underste Etage og 4 Værelser i 2den Etage. Den gamle Bindingsværksbygning, der nu var over 200 Aar gl., maa vedblivende have været meget medtagen af Tidens Tand, thi trods den store Reparation i 1800 udgik der 1804 et Cirkulære om, hvorvidt Klubgaarden paa Grund af dens daarlige Forfatning skulde repareres, nedrives og gjenopbygges eller sælges. Da et Overslag af Tegnemester, Adjunkt Hanck beregnede 12000 Rdl. til en ny Bygning, medens hans Overslag paa Reparationer kun løb op til 200 Rdl., besluttede man 1805 at reparere den, men forsøgte dog derefter at sælge den, thi 1806 bekendtgjør Direktionen, at Gaarden 3 Gange havde været til Avktion, uden at der var gjort Bud. Man har dog ikke følt sig tilfreds i den gamle Gaard,

thi i Tidernes Løb fremkom der flere Forslag om Gaardens Salg og Kjøb af en ny Gaard, ja 1807 var der endog Forslag om, at Aktiehaberne (se Side 14) skulde give Afkald paa deres Aktier, og at de skulde yde et Tilskud hver af 4—5 Rdl. til en ny Bygning. Det hedder i de daværende Direktørers, Major v. Bibows, Kjøbmand Rüsings og Landsdommer Badens, Skrivelse til Generalforsamlingen den 29de Maj 1807: „Uden Tvivl er ikke blot Pluraliteten, men ethvert Medlem i Klubben, enig med Direktionen i, at Selskabets Lokale i alle Henseender er utilfredsstillende for Selskabet. Som derfor ville vinde ved at kunne blive af med en Gaard, hvis Besiddelse Aar for Aar bliver mere byrdefuld. Nuværende Direktion indser ikke, at dette kan skee paa anden Maade end ved at sælge Gaarden — for hvad man kan faae for den“. Efterat ovennævnte Forslag er fremført, siges det sluttelig: „Ja, Directionen tør vel endog love Sig, at De vore Ærede — Oplyste — Medlemmer, der føle den udbredte Nytte, fælleds Selskabelighed mellem forskjellige Borger Klasser og begge Kjøen i en saadan anstændig Klub fører med sig, ville, naar Deres oeconomiske Forfatning tillader Dem det, gjøre alle mulige Opoffrelser for, ved en Forandring i det Locale, at jage den Tomhed bort, som nu desværre daglig findes, og selv endog ved festlige Leiligheder spores i vor Klub“. Trods denne kraftige Opfordring blev saavel dette som lignende i 1811, 1817, 1819 og 1827 fremkomne Forslag ikke til noget af Mangel paa Penge, men man indskrænkede sig til ved Hjælp af Reparationer, der undertiden vare meget omfattende, at gjøre sig det saa hyggeligt som muligt i det Gamle. Saaledes foretog man i 1821 efter Forslag af Prokurator S. Hansen en Forandring af de underste Lokaler, hvilken kostede 835 Rdl. 4 Mk. 5 Sk., og altsaa maa have været meget betydelig. Den samme foreslog ogsaa Indretning af et Sommerlokale ved Kegelbanen, men det forblev uafgjort. Penge-

manglen var saa følelig, at man kom i Kollision med Brandmajoren, der fordrede nogle Brandredskabers Forbedring og Supplering, hvilket man havde forsømt. For at afhjælpe denne Pengemangel, der vel navnlig skyldtes det ringe Medlemsantal (1827 var der kun 58 Indb. og 32 Udb.), den gamle Gjæld og de forholdsvis betydelige Reparationsudgifter, vedtog man at udleje de øverste Værelser til Afbenyttelse 1 à 2 Gange ugentlig, til det „musikalske Selskab“, den nuværende Musikforenings Forgænger, der uafbrudt benyttede Værelserne til sine Sang- og Musikøvelser hver Mandag og Torsdag indtil den 29de September 1854. En ny Reparation i 1831 kostede 472 Rdl. 13 Sk., men 1833 klager Prokurator Hansen over den stærke Fodkulde i den underste Lejlighed, hvad man da søgte at bøde paa ved Anskaffelse af et Gulvtæppe. 1835 følte man Trang til en Lampe, til hvis Anskaffelse man indsamlede 22 Rdl. 1 Mk. 14 Sk. i frivillige Bidrag. 1838 kom det militære Bibliotek 1ste Gang i Forbindelse med Klubben, idet man efter Forslag af Prokurator S. Hansen vedtog at overlade Biblioteket 2 Værelser paa den østre Side af Porten til Bogsamlingen; i Læsestuen fandtes 17 Aviser og Journaler. Militæretaten sørgede for Opvarmningen, medens Klubben betalte 1 Rdl. 20 Sk. for hvert Medlem til Værten. For at opnaa denne Forening, der vedvarede uafbrudt indtil 1856 og senere igjen er fornyet, foretoges den sidste omfattende Reparation, der kostede 500 Rdl., men ikke desto mindre gives der Aaret efter følgende lidet hyggelige Skildring af Klubgaarden: „Spisesalen trænger højlig til Ubedring. Der er paa Balafterne Trang til en Salon til Damerne, en anstændig Entrée og en afsides Skjænkestue. Facaden er skjæv og heldende, Vinduerne smaa og uregelrette. Bagbygningerne faldefærdige og skjæve“. (Et Prospekt af den gamle Gaard findes i Dr. Burmann Beckers „En Borger i Odense i det syttende Aarhundrede“.) Der nedsattes derfor den 25de

Oktober 1839 en Bygningskommitte, bestaaende af Overkrigskommissær Abrahamson, Prokurator S. Hansen, Kammerraad Bekker, Kancelliraad Andersen, Krigsraad Kellinghusen, Vinhandler N. Jensen, Kirkevæрге S. Bang og Kammerjunker Lüttichau. Til Kommissionen indkom 3 Forslag til Gaardens Nedrivelse og Opførelse af Nyt, og paa en Generalforsamling den 28de Februar 1840 vedtoges det af Proprietær Hansen til Kragtsbjerg stillede, der gik ud paa Opførelse af en ny Bygning til 8000 Rdl. Der blev strax taget fat paa Arbejdet, og medens dette stod paa, flyttede man ind i „24 Tal Selskabet“s Lokale i Strøms Gaard, der tilligemed en Nabejendom laa paa det Sted af Vestergade, hvor nu Kongensgade udmunder. Interimslokalet aabnedes den 8de April 1840. Den sidste Klubaften i den gamle Gaard var den 27de Marts; man havde da den Ærgrelse, at Værtinden uden Tilladelse havde brudt op og kun sendt en „Tjenestetøs til al Opvartning med en Klat Smør og et Stykke Ost i Skabet i Forværelset“, hvorfor Direktionen maatte ty til den ligeoverfor boende Spisevært Richter, der afgav „anstændig Beværtning og Opvartning“. Allerede den 22de Marts havde dog den officielle Afsked med den gamle Klubsal fundet Sted, ved hvilken Lejlighed der blev afsunget en Sang, hvis sidste Vers lød saaledes:

„A revoir da gamle Sal,
 Du som Phoenix falder;
 Tak for hvert et muntert Bal,
 Snart til ny Du kalder.
 Med den næste Vinters Sne
 Nye, Du pragtfuld straalere!
 Da i første Soiree
 Du faaer nye Skaaler.“

Kronprinsen, der den Gang var Guvernør i Fyen, lagde endelig den 14de April 1840 Grundstenen til den nye Bygning, som Foreningen i næsten et halvt Aarhundrede havde sukket efter. Ved denne Lejlighed indlagdes en Sølvplade

med følgende Inskription: „1840 satte Fyens Guvernør Hs. kgl. H. Kronprinsen Grundstenen til den nye Gaard for Odense Klub, stiftet 1780“; Pladen ligger i et Hul, hugget ovenover den Sokkelsten, den østligste Grundpille staar paa. Bygningen, der rejste sig efter Tegning af Arkitekt, Kaptajn Chr. Hansen, er en lang, temmelig høj 2-Etages Bygning med en betydelig Sidebygning, i hvis første og sidste Fag er indlagt 2 Bjælker fra de gamle Gaarde, hvoraf Ejendommen til 1788 bestod, med Aarstallene 1551 og 1684. Efterat Porten og Gaarden Aaret efter Ombygningen var bleven brolagt, og Gas med 48 Blus var indlagt i 1852, stod Bygningen i Slutningen af September færdig, saaledes som den endnu den Dag i Dag i det Væsenlige staar som en ved ydre Pryd ikke stærkt fremtrædende Bygning, men rummende en Samling af store og hyggelige Selskabslokaler, der dog for Stueetagens Vedkommende, da Foreningen for Tiden ikke har Brug for denne, ere omdannede til Butik og Beboelseslejlighed. Ejendommen taxeredes 1840 til 11,500 Rdl. Sølv. Indvielsen fandt Sted ved en Højtidelighed den 23de Oktober 1840, i hvilken Kronprinsen, der havde indmeldt sig Dagen forud, (han udtraadte i Februar 1848), tilligemed 88 andre Medlemmer deltog.

Indtægt, Udgift, Laan m. m.

Her at give en samlet Fremstilling af Klubbens pæknære Status til enhver Tid vilde, saa meget mere som Penge-

forholdene altid have spillet en fremtrædende Rolle og derfor fylde betydelig i Arkivet, blive af for stort Omfang; her skal derfor kun anføres de interessanteste Punkter i saa Henseende.

Det først aflagte Regnskab, der omfatter Tiden fra Stiftelsesdagen til 30te Marts 1781, udviste den ringe Indtægt af 13 Rdl. 1½ Sk. og den endnu ringere Udgift af 1 Rdl. 1 Sk. Der udnævntes ingen særlige Revisorer, men de efterfølgende Forstandere eller Direktører gave Kvittering for det af deres Formænd aflagte Regnskab. Overskud vedblev der kun at være indtil December 1782, til hvilken Tid Regnskabet udviser en Underbalance af 39 Rdl. 1 Mk. 9½ Sk., som skyldtes de allerede dengang gjorte, og senere saa smukt efterfulgte Bestræbelser for at skaffe Liv og Munterhed i Selskabet, idet man købte et „Clavecine Royale“ i Kjøbenhavn for 103 Rdl. 2 Sk. Ved denne Lejlighed gjordes ogsaa de første Laan, idet Kammerraad Orten, Landsdommer Koefoed, Kjøbmand Rasmussen og Ritmester Lasson hver laante Kassen 10 Rdl. Ifølge de første Love maatte hvert Medlem give 4 Sk. i Entrépenge og 2 Rdl. i aarlig Kontingent, hvilke Indtægter tilligemed Billardpengene, der f. Ex. i 1796 udgjorde 207 Rdl. 3 Mk., vare Klubbens fornemste Indtægt. 1790 laante Klubben af Majorinde Lange og Biskop Bloch henholdsvis 300 og 200 Rdl. og Aaret derefter 100 Rdl. af Kommunitetet. 1795 vare Musikudgifterne stegne til 610 Rdl. 4 Mk., medens Billardets Belysning „med argentinske Lamper, der fyldtes med Bomolie“, kostede 87 Rdl. 2 Mk. 5 Sk. De fornævnte Laan bleve 1801 indfrieede, idet Gjælden ved Kjøbet af Gaarden ordnedes saaledes: 2200 Rdl. til Odense Skole, 2300 Rdl. til 46 Aktiehavere i den nye Gaard og 500 Rdl. til Generalmajor, Kammerherre Baron Rantzau, Stiftamtmand, Kammerherre Gersdorff, Biskop Bloch, Generaladjutant Ahlefeldt og Gehejmerraad, Baron Holsten, der hver havde udlaant 100 Rdl. Det sidste Laan var en

ren Liberalitetshandling, thi af Regnskabet fremgaar, at Gaarden kun var vurderet til 4940 Rdl. Det pekuniære Tryk mærkedes tydelig derpaa, at Udgiften til Koncerter og Baller sank ned til 148 Rdl. 2 Mk. i 1803 og 59 Rdl. 2 Mk. 14 Sk. i 1804, vel tildels paa Grund af, at Selskabet i sidstnævnte Aar maatte betale Bygningsskat efter Fdg. af 1ste Oktbr. 1802 med 79 Rdl. 1 Mk. 8 Sk., hvorefter Skatterne steg til 147 Rdl. 2 Mk. 6 Sk. I 1814 har det været meget dyrt at være i Klubben, thi foruden Kontingentet, der beløb sig til ialt omtrent 10 Rdl. for et indb. Medlem, maatte hvert Medlem udrede 3 Rdl. til den „Mobilieskat“ af 479 Rdl. 85 Sk., der var lagt paa Klubben, hvis Skatter det Aar løb op til 724 Rdl. 30 $\frac{1}{2}$ Sk.! 1816 udstædtes en Bankhæftelse til Rigsbanken, og Balkontingentet forhøjedes fra 1 Rdl. 2 Mk. til 3 Rdl. for saavel inden- som udenbys Medlemmer. 1817 forhøjedes Kontingentet til 6 Rdl. for indenbys og 4 Rdl. for udenbys Medlemmer og Entrepengene til 5 Rdl., men til Gjengjæld skulde alle ekstraordinære Bidrag ophøre. Kontingentet har det imidlertid været vanskeligt at erholde, thi der var Restancer til ikke mindre end 701 Rdl. 5 Mk. 2 Sk., hvoraf en Del som uerholdelig udslettedes 1819, i hvilket Aar der yderligere paalagdes hvert Medlem 2 Rdl., i Henhold til en kgl. Plakat, til Hjælp til Frue Kirkes Gjenopførelse i Kjøbenhavn. I de paafølgende Aar skete der tilmed en betydelig Nedgang i Medlemsantallet, og 1824 faar man et tydeligt Bevis paa Klubbens daarlige finansielle Status deri, at Politimester Schönheyder androg paa Betaling af Skatterestancer til Beløb 191 Rdl. 31 Sk., da han i modsat Fald vilde rekvirere Avktion. Man kom dog udover Vanskelighederne og fik endog ved Sparsommelighed i de paafølgende Aar Gjælden nedbragt til 3,300 Rdl., og uagtet Medlemsantallet fra nu og indtil Fyrretyverne vedblev at være ca. 50 Indb. og ca. 30 Udb., lykkedes det 1839 at faa Laanet til Kommunitet, stort 2200 Rdl., betalt og udslettet af Pantebogen.

I de 3 sidste Regnskabsaar før Klubben fik sin nye Gaard var Gjælden foruden det ovenomtalte i 1839 indfrieede Laan, henholdsvis 724 Rdl. 4 Sk., 325 Rdl. 1 Mk. 13 Sk. og 41 Rdl. 4 Mk. 7 Sk. Denne gode Status ophørte naturligvis ved den nye Bygnings Bekostning, uagtet den „heldige Efterretning“ kom fra Kjøbenhavn i November 1840, at Klubben, der 1834 var begyndt at spille i Klasselotteriet paa en hel Seddel med Devisen „til en Klubgaard“, havde været saa heldig at vinde 5200 Rdl., thi Gjælden var 1845 9000 Rdl., for hvilken Sum der udstædtes en Panteobligation til det Benzonske Familielegat. I Regnskabsaaret 1853 udtrak man paa Grund af daarlig Status ingen af de Aktier, der vare tegnede ved den nye Bygnings Opførelse, hvad man dog de foregaaende Aar havde kunnet gjøre, men forøgede endog Gjælden med 2000 Rdl. til Fyens Stifts Sparekasse. Til Undersøgelse af den finansielle Tilstand nedsattes derfor en Kommitée, der besluttede at udleje 2de Værelser i Bagbygningen samt Stueetagen, og senere udlejedes ogsaa Pakhuset og Haven. For Stueetagen fik man 600 Rdl. i aarlig Leje og for Haven, der 1858 udlejedes særskilt, 150 Rdl. — Den 26de Januar 1861 bifaldtes det, at Klubben daglig i Forening med Diskontokassen og Læseforeningen pr. Telegraf modtager Depecher fra Kjøbenhavn til en Udgift for Klubkassen af 20 Rdl. Samtidig foretoges en Reparation til 400 Rdl., hvorfor man Aaret efter optog et Laan af 700 Rdl. i Fyens Stifts Sparekasse, men desuagtet var Underbalancen 1866 477 Rdl. 5 Sk. Man forhøjede da adskillige Kontingenter til Fornøjelserne, fik Udsættelse med Afbetaling af Gjælden til Sparekassen, fik rentefrie Aktier à 10 Rdl. tegnede og forhøjede Lejen af Stueetagen til 700 Rdl. aarlig. Herved opnaaedes i Løbet af nogle Aar en bedre Status, saa at Direktionen ved Forelæggelsen af Budgettet i 1874 kunde meddele, at Laanet af 1863 i Sparekassen var indfriet. Regnskabet for 1879 udviser en Indtægt af 5325 Kr. 03 Ør.,

deriblandt Lejeafgifter til Beløb 2780 Kr., og en Udgift af 5367 62 Øre. Ejendommen er nu vurderet til 48000 Kr. og Gjælden er

18000 Kr. til det Benzonske Familielegat,

4000 — til Fyens Stifts Sparekasse,

1400 — til Vinhandler W. Jensen,

300 — til 3 rentebærende Klubaktier à 100 Kr.

og 42 — 59 Ør. i Regnskabsunderskud d. 31 Decbr. 1879.

Det vil saaledes ses, at Klubbens pekuniære Status ingensinde har været god, men dette kan heller ikke forundre, naar man ser hen til det gjennemgaaende ringe Antal Medlemmer, der undertiden endog har været meget nedadgaaende, og de forskellige Fornøjelser, der til enhver Tid have været budte Medlemmerne, hvorom senere skal meddeles.

Medlemsantal, Direktioner, vigtige Generalforsamlinger.

Som foran meddelt begyndte Klubben sin Virksomhed med 20 Medlemmer, der tillige vare Stifterne; i Stiftelsesaaet forøgedes dette Tal kun med 6. Det var Stifternes Plan, at der skulde være 2de „Forstandere“, en Militær og en Civil med 2 Direktører eller „Kommissarier“ som Overhoveder, men da de to, som vare udsete til at være de første Direktører, Stiftsbefalingsmand Bille og Kammerherre Adler, begge bestemt afsloge denne Værdighed, saa vedtog man kun at beholde Forstanderne, og dertil valgtes første Gang

Major Kabbus og Landsdommer Baden med Løjtnant Lasson som Sekretær. I Begyndelsen valgtes kun 2 Forstandere, men ved Lovenes Revision 1784 blev deres Antal forøget til 3 og Benævnelsen Direktør indført. Samme Aar skjelnede man første Gang imellem inden- og udenbys Medlemmer. Som følgende Tabel viser, har Antallet af indenbys Medlemmer været i jævn Fremskriden, og kun i enkelte Perioder er det gaaet stærkt tilbage, medens det omvendte gjælder de udenbys Medlemmer.

1780 indb. 27	udb. 00	1830 indb. 54	udb. 32
1790 — 83	— 52	1840 — 53	— 38
1800 — 78	— 75	1850 — 96	— 44
1810 — 79	— 59	1860 — 134	— 22
1820 — 71	— 61	1870 — 123	— 22
		1879 — 121	— 10

Indtil 1810 indbød man hvert Aar en eller flere af de højeste civile eller militære Embedsmænd til at tage Del i Sammenkomsterne Aaret rundt, men senere inviterede man kun til en enkelt Sammenkomst, ved hvilken Vedkommende da var Æresgjæst. 1788 steg Medlemantallet fra 24 Indb. og 4 Udb. til henholdsvis 61 og 9 under Direktion af Justitsraad Bang, Kammerraad Holm og Hospitalsforstander Holmer. Paa Grund af de ofte stedfindende indre Stridigheder (se indre Anliggender) vedtog en Generalforsamling 1795, at enhver skulde trække Nummer om sin Plads ved Bordet og under Dansen, nægtede man dette, blev Vedkommende 1ste Gang mulkeret og 2den Gang ekskluderet. Samme Aar afholdtes i December en Generalforsamling, ved hvilken det „i Anledning af een den sidste Concertaften forefalden Uorden ved det at under Concerten af een af de tilstedeværende blev raabt „Encore“ af Selskabet enstemmig blev overdraget Direktionen skriftlig paa Selskabets Vegne at bevidne Musiquedirectionen og samtlige Dilletanter dets Erkjendtlighed for den ypperlige Udførelse af Concertens Forædling, samt tillige erklære,

at Selskabet misbilligede det forefaldne, og at deslige skal søges for Fremtiden forebygget“. I den i den Anledning af Direktionen udfærdigede Takskrivelse hedder det, at Udraabet „encore“ var forbudt, eftersom „saadan Omstændighed desuden kunde sætte den i Selskabet herskende gode Tone udi Tvivl“. 1797 taltes imellem Direktørerne Kammerraad Willemoes, Fader til Søhelten Willemoes. 1799 var Prins Christian af Hessen, kommanderende General over Fyen og Langeland, inviteret Medlem, hvilket ogsaa gjaldt de fremmede Officerer, der opholdt sig her i Tjenesteanliggender. Medens hidtil alle 3 Direktører hvert Aar afgik, vedtog man 1810, at herefter kun den ældste Direktør skulde afgaa, samt at Direktørerne vare fritagne for Gjenvalg i 12 Aar. Den 17de Oktober 1825 bestemte Generalforsamlingen, at ingen Damer her af Provinsen, som havde Mænd, Døtre eller Brødre, der kunde være Medlem af Klubben, maatte tilstedes Adgang til Ballerne og Assembleerne. I Slutningen af Trediverne afholdtes ofte Generalforsamlinger til Drøftelse af den nye Bygnings Opførelse og 1840 bestemtes, at herefter ingen maatte indbydes som Æresgjæst, men at alle skulde være ordinære Medlemmer. Dette Aar var Medlemsantallet ialt 91, og disse overværede Alle paa 3 nær den nye Klubgaards Indvielsesfest. Direktørerne vare da den for den nye Klubgaards Opførelse saa ivrige Overkrigskommissær Abrahamson, Kammerraad Bekker og Dr. Esbensen. Den gode Bestyrelse viste sig navnlig i den stærke Tilgang af Medlemmer i 1841, nemlig fra 53 Indb. og 38 Udb. til henholdsvis 87 og 55, og Aaret efter naaede Tallet af indb. Medlemmer 100. I Krigsaarene 1848—51 vedtog man mange Begunstigelser for Officererne og de fordrevne Slesvigere, ligesom Lokalerne velvillig udlaantes til Møder og Fester til Fordel for betrængte Slesvigere. Paa en Generalforsamling den 26de Avg. 1859 vedtoges, „at saadanne Generalforsamlingsbeslutninger, der

tages angaaende specielle Spørgsmaal, som ej ere omtalte i Lovene og ej stride imod disse, skulle have Lovskraft“; der forekommer derfor ogsaa senere mange Generalforsamlingsbeslutninger angaaende Ordningen af Ballerne og Deltagerne deri samt om Værelsernes Afbenyttelse. 1864 vedtoges det at indbyde Officererne og Overkommandoen til at frekventere Klubben under deres Ophold her i Byen, og senere vedtog en Generalforsamling, at Militære intet Indskud skulde betale. 1874 erholdt Direktionen Tilladelse til een Gang for Alle at overlade Væddeløbs Komiteen Lokalet til dens aarlige Fest imod Godtgjørelse. Den daværende Direktør, Kaptajn Jacobsen, lod Arkivet, der ikke havde været gennemset og ordnet siden 1839, fuldstændig ordne og Alt indføre i en Registrant; ligeledes udarbejdede han en Fortegnelse over Klubbens Medlemmer lige fra dens Stiftelse med Vedføjelse af den Datum, paa hvilken hvert Medlem var indtraadt og udtraadt.

Klubbens nuværende Direktører ere Dhrr. Vinhandler W. Jensen, Apoteker Lotze og Kjøbmand la Cour. Det ældste Medlem i Klubben er for Tiden Kancelliraad Jørgensen, og det, der i det højeste Antal Aar uafbrudt har været Medlem af Klubben, er Hr. Kjøbmand Holger Petersen, der indtraadte 1844.

Det bør endnu her tilføjes, at Direktionen til enhver Tid i det forløbne Aarhundrede oftere har stillet Klublokalerne til Raadighed for fremmede og hjemmehørende Koncertgivere, til Foreninger, Festmaaltider ved større selskabelige Sammenkomster her i Byen, uden Hensyn til om Foreningens Medlemmer nød godt deraf. Navnlig overlod man i den første Halvdel af det forløbne Aarhundrede, da der endnu ikke fandtes større offentlige Lokaler her i Byen, ofte Lokalerne til fremmede Virtuoser.

Fornøjelser (Baller, Koncerter m. m.).

Da Klubbens Hovedøjemed har været Fremme af de selskabelige Glæder for Medlemmerne, have de Midler, hvormed man skulde opnaa dette Øjemed, til alle Tider spillet en stor Rolle. For Herrerens særlige Vedkommende har Kort-, Kegel- og Billardspil været Hovedfornøjelsen. Ifølge de første Love maatte der ikke spilles „højere end $\frac{1}{2}$ Sk. Matadoren i L'hombre og Quadrille og 8 Sk. Partiet af Tresset“, med mindre man erlagde en Mulkt til Fattigbøssen, hvis Indhold hvert Aar deltes saaledes, at den ene Halvdel skjænkedes til Byens Fattige, medens den anden Halvdel „emploieredes efter Selskabets Godtbefindende, til een eller anden nyttig Zirat eller Meuble i Selskabets Værelser“. Til fælleds Fornøjelse er der dernæst saa godt som hvert Aar blevet afholdt eet eller flere Baller om Vinteren, men en særlig Rolle spillede, navnlig i den ældste Periode, Koncerterne om Vinteren. Disse Koncerter udøvedes i sin Tid af Selskabets egne Medlemmer under Direktion af Musikdirektører, valgte af og blandt Medlemmerne. Klubben havde sit eget Fortepiano, et saakaldet „Clavecin Royale“ (se Side 14) og Musiken dreves med stor Energi, navnlig under Anførsel af Major von Lassen og Kammerherre Juell til Taasinge; saaledes gaves der 1790 ikke mindre end 23 Koncerter; der anvendtes 1795 618 Rdl. 3 Mk. til Koncerter og Koncertgivende, og Antallet af Musikalier beløb sig til c. 230 Numre, hvoraf dog mange betegnes som gamle og slette. Ved disse Koncerter benyttede man ogsaa fremmed Hjælp, en Gang den herværende Organist Schytz, der var bekendt som en dygtig

Musiker, men dette vakte megen Forargelse hos Stadsmusikanten. Søren Brandt, der indgav en Besværing over, at man ikke længer benyttede ham, der dog var Embedsmand. Selskabet fandt sig berettiget til denne Tilsidesættelse, der i en Pro Memoria fra Direktionen til Organist Schyzt motiveres ved følgende Betegnelse af Brandts Præstationer: „Selskabet har ej funden sig tjent med den disharmonieuse og smagløse Music, som denne Søren Brandt regalerede Selskabet med, da samme efter hans derom gjort Begjæring anhørte hans Prøveconcert, som alleene bestod i nogle Symphonier, hvilke endog bleve hjærtelig slet exequerede; og som Symphonier endda skal være den letteste Slags Music at executere, saa maa vi med Grund slutte, at hans Musikalske Magazin ikke indeholdt andet eller . . . . . han ei med sine Svenne og raa Drengene har tordet vove sig til anden og sværere Music.“

1796 fratraadte Lasson og Juell, men den musikalske Virksomhed fortsattes ivrig under en Hr. Dæntzer, der til Løn for sine Bestræbelser erholdt en Gave, bestaaende af en Sølv-Tekande og do. Kaffekande. Blandt hans bedste Kræfter nævnes en Fru v. Krogh og en Jomfru Hviid. Det gik imidlertid tilbage med Koncerterne, navnlig paa Grund af Mangel paa Midler, ja 1801 maatte en Koncert helt afsiges. Kun af og til optraadte en enkelt Kunstner, saaledes 1801 Althausen fra Dresden, 1802 Mdm. Miartini og Harpespillerinde D^mlle Weber fra Berlin og 1805 Musikus Schneider fra Gotha, der spillede paa Glasharmonika, men disse Gjæstroller hørte snart op, og de mange Koncerter, der senere i Aarenes Løb gaves paa Klubben af undertiden berømte Kunstnere, f. Ex. Violoncellisten Kellermann, vare offentlige. I April 1793 anmodede en vis Albertze om Tilladelse til at forevise sine mekaniske Kunster og Luftspring og anbefaledes af Major Schjern og Landvæsenskommissær Dreyer i en Erklæring, i hvilken det hedder, at en given Tilladelse vilde stadfæste „at Menneske Varme har hjemme i vores Selskab“,

men Politimester Bendz forbød det som stridende imod Landets Love. 1809 gav det oldenborgske Infanteriregiments Oboister, hvis Chef var v. Abercron, en Koncert, og 1813 og 14 diverterede Grev Ahlefeldt Klubben med Koncerter hver Torsdag, hvilke udførtes af hans Musikkorps. Ligesom Pengemanglen indskrænkede Musikdyrkelsen, saaledes gik det ogsaa med Ballerne, der 1821 aldeles ikke kunde holdes, hvorfor man saa' sig nødsaget til at forhøje Kontingentet. Omtrent paa den Tid søgte man en Forbedring i Tilstanden ved paa et Andragende fra det „musikalske Selskab“ om Afbenyttelse af Klubbens Lokaler at give et benægtende Svar, men til Gjengjæld foreslaa en Sammensmeltning af begge Foreninger, hvilken dog ikke kom i Stand. Bemeldte „musikalske Selskab“, fik dog senere den begjærte Tilladelse, ja 1838 skjenkede man den alle Klubbens Musikalier. Som en Kuriøsitet kan her anføres, at Klubben 1840 „indkjøbte det eneste her i Byen værende Fjederboltspil“. — I 1842 foreslog Prokurator S. Hansen til Forbedring af Forlystelserne, at lade Sang, Deklamation, Musik og større selskabelige Spil afvevle med Dans ved Sammenkomsterne, men Forslaget forkastedes. Man holdt sig derimod til de sædvanlige Assembleer, Vinterballerne og de Forlystelser, som Direktionen i Forening med 3 valgte Dansedirektører maatte bestemme, og hvortil der opførtes en bestemt Sum paa Budgettet, saaledes som Lovene af 1859 og 1868 bestemme. De sidstnævnte Loves 4 Kap. forandredes d. 23de Oktober 1874 efter den daværende Direktør, Kaptajn Jacobsens Forslag saaledes, at den Bestemmelse, at „et passende Antal Baller og Forlystelser afholdes hvert Aar“, kom til at lyde: „i Tidsrummet fra November til April afholdes en selskabelig Sammenkomst hver Maaned“, hvilket atter den 27de November 1875 forandredes til „der afholdes aarlig enkelte selskabelige Sammenkomster“. Arrangementet af disse Forlystelser paaligger nu det saakaldte Fornøjelsesudvalg. De vigtigste Blade og Tidsskrifter have stedse været holdte, men

Omkostningerne dertil ere nu betydelig større end i Begyndelsen, da de kun androge c. 12 Rdl.

Næsten hvert Aar er den regerende Konges Fødselsdag bleven højtideligholdt ved en Diner, til hvilken i de senere Aar enhver Embedsmand og Borger har kunnet faa Adgang, naar de indføres af et Medlem. Enkelte af disse Festdage og Festiviteter skulle omtales.

Den første større Fest, ved hvilken der indleveredes og blev afsungen en Sang, var den 28de Januar 1796, „til Højtidelig Erindring af Hans Kongelige Højhed Kronprindsens Fødselsdag“. Sangen bestod i 8 Vers, hvis 4 første Linjer dog stadig gjentages, medens de øvrige naive Rim bl. andet prise Kronprinsen i følgende Udbrud:

„Hvad er Livets Mørke Dage
Naar de ikke nyttes vel,
Vi vil Livets Sødhed smage
Med en ren og skyldfri Sjæl,
Naar Tronarving selv for at lette
De Brandlidtes skræksomme Kaar,
Sin Ære i Hjælpen mcnn' sætte
Selv virksom med Vandspanden gaar.“

„Hvad er Livets korte Dage
Naar de ikke nyttes vel,
Vi vil Livets Sødhed smage
Med en ren og skyldfri Sjæl,
Saa Venner! vi glemme jo ikke
Vor Samlings Højtidelig Maal,
Saa Venner! saa ville vi drikke
Med Glæde vor Kronprindses Skaal.“

To Aar efter holdtes en Fest paa Kongens Fødselsdag, til hvilken cand. phil. H. M. Juell skrev nogle meget svulstige Sange, der „opførtes af J. J. Heimeran, Cantor ved Skolen“, hvoraf vi hid sætte følgende:

Til Jubel op i Folk i Norden!
Forkynder Eders Held paa Jorden

Og deler Eders Faders Fryd!
 Fra Danmarks Sletter, Norges Fjælde
 Skal høje Jublers Tordenvælde
 Ophøje Kongehusets Dyd.“

Til Festen paa Frederik den 6tes Fødselsdag 1810 havde Sognepræsten i Vissenbjerg, Professor Andresen, indleveret 3 Sange, hvortil kom en af en Ubekjendt. Aaret efter ved en lignende Lejlighed blev afsungen Sange af fornævnte Andresen og Stiftsprovst Tostrup. Den 15de September 1838 afholdtes Diner paa Prins Christians Fødselsdag, hvortil var skrevet en smuk Sang, der endte med dette Vers:

„Du fulgte tro Din Livets Huldgudinde,
 Den elske Caroline, Kjønnets Pryd.
 O, maatte Sundhedsblomsten hist hun finde
 Og længe vorde Dig Din bedste Fryd!
 Saa vore Hjærter Ønsker Dig ledsage
 Fra Danavang til Donaus fjerne Bred.
 O! snart I Begge vende fro tilbage
 Og længe frydes ved vor Kjærlighed““

Saa vel Prins Christian som hans Gemalinde, nuværende Enkedronning Caroline Amalie, vare dengang i Syden. Samme Aar, den 23de Oktober, var der stor Fest paa den 58de Stiftelsesdag, hvor der blev afsungen 6 Sange for Kongen, Prins Christian, Medlemmerne fra Aarhundredets Begyndelse, Kvinden og Kongehuset. Det sidste Vers for Kvinden var:

„Højt lyde Glassenes skringende Toner!
 Højt lyde Brødres forenede Røst!
 Yndige Piger og kjærlige Koner,
 Leve os Alle til Held og til Trøst!
 Til Ære for Elskov, alt Levendes Maal:
 ∴ I Koner! I Piger! I Skjønne! Jer Skaal! ∴“

Det var et meget animeret Selskab; der blev drukket 15 Skaaler, de 6 udbragtes af daværende Direktør, General-krigskommissær Abrahamson, der præsiderede ved Bordet; han har efterladt et fuldstændigt Referat af Festen og be-

mærker i Slutningen, at „Alle vare oprømte og glade“. Ogsaa af Indvielsesfesten den 23de Oktober 1840 haves et Referat af fornævnte Abrahamson, der ligeledes her var den ledende Aand. Han har endog leveret en Tegning af, hvorledes man sad omkring Kronprinsen, der, som foran omtalt, overværede Festen. Tilstede vare ogsaa en af Stifterne, Oldingen Major Sehestedt, Klubbens næstældste Medlem, men den, der i det højeste Antal Aar, $51\frac{3}{4}$, uafbrudt havde været Medlem, Kammerherre Løvenhjem, samt 6 Medlemmer fra det forrige Aarhundrede, nemlig Generaløjtnant v. Juell, Kammerjunker Jacob v. Benzon, Birkedommer Fris, Kammerherre, Oberst v. Juell, Kammerherre, Grev Bille Brahe og Major, Grev Rantzau, for hvilke der udbragtes flere Skaaler. Der blev sunget 8 Sange. Damernes Skaal forlangte Kronprinsen at udbringe, men Abrahamson bemærker kritisk i sit Referat „at det egentligen mere var Dronningens end Damernes Skaal“ som Kronprinsen udbragte. Den sidste Skaal, for Danmark, skulde Abrahamson udbringe, men, bemærker han, „ogsaa denne forlangte Kronprinsen — og talte især for Kongen“, hvis Skaal paany blev drukket med Hurra. „Men Danmark? Deres kgl. Højhed“, sagde jeg. „Det er sandt“ svarede han og foreslog nu Danmarks Skaal. Efter Bordet deltog Kronprinsen i Kortspillet. 1844 afholdtes et Bal til Ære for Kronprinsen, der var tilstede, medens Kongen, der ogsaa var indbudt, udeblev. I December 1856 gaves en Fest for Krigsraad Kellinghusen, som da havde været Medlem i 50 Aar. Der blev ophængt et Portræt af ham og sendt en Deputation, bestaaende af Biskop Engelstoft, Professor Henriksen og Kjøbmand Boesen, for at lykønske ham. Den sidste Gang, Klubben fejrede Kong Frederik den 7de Fødselsdag, den 6te Oktober 1863, afsendte man et Lykønskningstelegram til ham, der besvarede det i følgende Linjer: „Glücksborg. Den sendte Lykønskning modtaget; det har glædet mig at modtage den fra Indvaanerne af en By, der

stedse har været mig hengiven, og hvor jeg har tilbragt nogle af mine lykkeligste Aar. Frederik R.“

Sluttelig bemærkes, at Kong Christian den 9des Fødselsdag regelmæssig er højtideligholdt ved en Diner, hvortil der som oftest har været skrevet Sange.

Indre Anliggender.

Om disse kunne nogle korte Meddelelser, navnlig fra den første Periode, næppe være uden Interesse. Skjønt, som Abrahamson udtalte ved Festen paa Stiftelsesdagen i 1838 „ædel værdig Glæde, jævne Sæder, Sjøleadel, Borgerhæder, Fred og Venskab“ have været Grundtonen i Klubben under hele dens Bestaaen, har det naturligvis ikke kunnet undgaas, at de menneskelige Svagheder af og til ere brudte stærkt igjennem, om end den herskende gode Tone i Selskabet har dæmpet dem en Del og ført Stridighederne til Ende paa en for Parterne som selve Klubbens Ære værdig Maade. Fra 1788 til 1792 forekommer hvert Aar Stridigheder; det førstnævnte Aar mellem Prokurator Faber og Løjtnant Rosenkrantz, hvor Stridsæmnet var Pladsen i de Dansendes Rækker. Det var nemlig Skik, at man henlagde en Gjenstand, f. Ex. en Handske eller et Tørklæde, paa den Plads man agtede at indtage i den kommende Dans. Faber og Rosenkrantz beskyldte gjensidig hinanden for at have stillet sig foran og udvexlede meget skarpe Repliker i de Erklæringer, Direktionen forlangte af dem, samt paastode hinanden mulkerede og

irettesatte, men Resultatet blev dog efter Direktionens Kjendelse, at de gave hinanden gjensidige Æreserklæringer. 1789 stredes Løjtnant v. Klenow paa den ene og Løjtnanterne v. Kirckhoff og Benzon paa den anden Side. De sidstnævnte havde, som Lovene bød, trukket Lod om deres Borddamer, hvorefter Kirckhoff fik Fru Klenow og Benzon Bispinde Bloch; senere oplystes det imidlertid, at deres Numre vare blevne forbyttede, men for ikke at give det Udseende af, at de hver for sig vare kjede af deres Dame, beholdt de de engang modtagne Numre. Sekretæren, Prokurator Faber, der troede, at der forelaa en for Damerne fornærmelig Ombytning af Numrene, foretagen af de nævnte Herrer selv, meddelte sin Formodning til Klenow, der da indgav en Klage over den hans Hustru formentlig overgaaede Fornærmelse. Af de udvexlede Erklæringerne oplystes det dog, at Ombytningen var sket af Kirckhoff, der havde trukket begge Numrene og senere ved Udleveringen af Benzons havde taget fejl af sit eget og dennes. Direktionens Kjendelse frifandt da begge, medens Faber fik en Irettesættelse til Advarsel for Fremtiden, fordi han havde ladet Kirckhoff trække 2 Numre. 1790 bleve Birkedommer Troiel og Postmester, Raadmand Kurrelbaum begge mulkterede, fordi de havde behandlet hinanden højst udelikat under en Strid ved et Parti Trousse, ja Kurrelbaum beskyldte endog Troiel „for at have rettet et Slag mod hans Ansigt, hvad han kun hindrede ved at bukke sig, hvorefter Slaget ramte Brystet.“ Samme Aar klagede Grev Trampe over, at Apoteker Holm havde været fuld den 2den Marts, og endelig blev en Løjtnant Flindt tiltalt fordi han 1) havde sprængt Billardkugler over paa Spillere ved et Sidebord, 2) med Banden havde nægtet Markøren at hente en Pibe og 3) paa et Bal havde vist en upassende Opførsel. Han idømtes en Bøde af 10 Mk. samt til at give en Æreserklæring. 1791 udtraadte en af Stifterne, den bekjendte Bogtrykker Chr. Iversen paa Grund af, at Kammerherre Juel til Taasinge

havde forladt Lokalet ved en Koncert samtidig med, at Iversen traadte ind. Iversen blev først Medlem igjen 1799. Saavel 1801 som 1807 klager Værten over en Løjtnant v. Lewetzau; han skulde saaledes ved et Bal være bleven i Klubben til Kl. 7 næste Morgen, hvor han med Andre havde støjet, drukket og under Trusel af Prygl forlangt Billardsalen aabnet. Lignende Smaaaffærer komme senere kun sjældent for; Stridighederne erholde et smukkere Æmne, navnlig Klubbens egne Interesser, saasom under Byggeperioden 1838—41, og Angreb og Forsvar holdtes da i en fordragelig Tone; saadant „grovt Skyts“, som benyttedes i de ovenomtalte Fejder, forekommer kun sjældent.

Vi kunne ikke slutte denne Skildring uden at meddele en lille Omtale af Klubben, som findes i Iversens „Almennyttige Samlinger for 1791, tre og tyvende Bind, Side 130“, hvor det hedder saaledes: „Klubben, i hvilken Concerterne opføres, har en herlig Sahl, foruden andre fornødne Værelser og Billard. Hver Tirsdag er efter Concerterne saakaldet Assemblee, hvor man undertiden kan finde henimod 30 Spilleborde, besatte af begge Kjøen. Sær moersomt forekommer det enhver Fremmed, ved alle disse Spilleborde ikke at see andet Spil end Tresset, ligesom man i gamle Dage før l’Hombre kom i Moden, ikke saae her, naar Mænd og Damer vare samlede, andet Spil end Mariage og Hahnrey.

„Til Ære for Odenses Selskabelighed maa jeg ikke glemme at anføre, at enhver agtet Fremmed her strax kan

føres ind i Klubben under en af Medlemmernes Couvert, naar denne ved Indtrædelsen alene præsenterer ham for en af Directørerne, og altsaa ikke behøver at lade sig ophænge 8te Dage i Forveien, som i Kjøbenhavn, hvor en Fremmed ofte maa reise og savne den Fornøielse at kunne tilbringe en Aften i Klubben, naar han ikke kan taale at hænge i 8te Dage, formedelst sit Opholds Korthed i Hovedstaden.“

.
